

УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ В СИСТЕМІ ТРАНСПОРТНОЇ ЛОГІСТИКИ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

У статті розкрито сутність системи транспортної логістики, як однієї із складових загального управління якістю на підприємстві. Наведено основні функції, мету та завдання транспортної логістики. Також розглянуто основи при проектуванні маршруту та застосування документації у перевезеннях.

Ключові слова: якість, система, транспортування, транспортна логістика, планування, аналіз, вибір.

Abstract

The article reveals the essence of the transport logistics system as one of the components of general quality management at the enterprise. The main functions, goals and objectives of transport logistics are presented. The basics of route design and application of documentation in transportation are also considered.

Keywords: quality, system, transportation, transport logistics, planning, analysis, selection.

Вступ

Управління якістю охоплює не лише функції управління, спрямовані на досягнення цілей безпосередньо у сфері контролю якості продукції. Його цілі передбачають створення на підприємстві умов, в яких можливо контролювати, регулювати якість різноманітних процесів, які відбуваються на підприємстві, забезпечувати відповідність прийнятим вимогам і гнучко змінювати встановлені вимоги. В зв'язку з чим, до однієї із глобальних функцій управління якістю на підприємстві, можна віднести і управління якістю логістичних транспортних операцій, або управління якістю в системі транспортної логістики. Виділення транспортування в окрему функціональну сферу логістики обумовлене такими факторами: 1) великою часткою транспортних витрат у загальному складі логістичних витрат; 2) неможливістю організації та існування матеріального потоку без транспортування [1].

Результати дослідження

Транспортування – це ключова комплексна активність, пов'язана з переміщенням матеріальних ресурсів, незавершеного виробництва або готової продукції певним транспортним засобом у логістичному ланцюзі, яка складається, у свою чергу, з комплексних та елементарних активностей, що охоплюють експедирування, вантажопереробку, упакування, передачу прав власності на вантаж, страхування і т. ін.

Транспортна логістика – функціональна сфера логістики, що оптимізує логістичні операції на шляху матеріального потоку від постачальника до кінцевого споживача, що здійснюється з застосуванням транспортних засобів.

Транспорт у системі логістики відіграє подвійну роль [1]:

- по-перше, він є складовою або компонентом основних функціональних галузей логістики (закупівельній, виробничій, розподільчій);
- по-друге, транспорт є однією із галузей економіки, у якій також розвивається підприємницька діяльність: транспорт пропонує на ринку товарів і послуг свою продукцію – транспортні послуги, за які отримує доходи і має прибуток.

Метою є транспортування будь-якого вантажу з точки А до точки Б з оптимальним співвідношенням ціни та якості. Слід вибирати найбільш відповідні види транспорту, маршрути, швидкість перевезення, а також зводити до мінімуму псування вантажу. Іноді краще вибрати дорожчий і довгий варіант, щоб уникнути пошкодження товару.

Функції транспортної логістики:

- Планування та організація доставки вантажу;
- Оформлення необхідних документів та юридичний супровід перевезення;
- Навантаження та розвантаження товару;
- Інформаційний супровід;

- Оптимізація процесу з метою покращення якості транспортування та мінімізації витрат.

При необхідності можуть бути включені додаткові послуги, наприклад митні послуги або страхування.

Завдання транспортної логістики. Виходячи з мети та функцій, можна визначити основні завдання, які вирішує цей розділ логістики:

- Аналіз пунктів доставки, властивостей вантажу та побудова попереднього маршруту;
- Вибір відповідного виду транспорту;
- Вибір перевізника та логістичних партнерів;
- Побудова маршруту з усіма ключовими точками;
- Контроль вантажу під час транспортування;
- Оптимізація показників перевезення.

Логістична компанія не завжди здійснює перевезення своїм транспортом. Часто вони звертаються до підрядників: перевізників (здійснюють лише перевезення вантажу) або експедиторів (надають також додаткові послуги: оформлення документів, навантаження-розвантаження тощо). При виборі транспортної компанії важливо звернути увагу на:

- Досвід роботи. Крім того, що довга робота компанії говорить про її надійність та авторитет, вона також означає, що всі логістичні процеси налагоджені та оптимізовані, що дозволяє знизити ризики при транспортуванні.

- Співробітники. Професійні співробітники знають, як чинити в непередбачених ситуаціях, і проконтролюють процес транспортування до кінця.

- Спеціалізація. Краще вибирати компанію, яка має досвід роботи з типом вантажу, тому що у кожній галузі є свої нюанси перевезення, про які ви можете не знати.

На етапі проектування маршруту транспортування опрацьовується кілька докладних варіантів маршруту, із зазначенням транспорту, точок тимчасового зберігання та, якщо потрібно, навантаження на інший вид транспорту. При цьому враховуються можливі ризики, витрати та затримки. Різні варіанти маршруту відрізняються за вартістю, термінами та витратами. Як правило, перевага надається маршруту з мінімальними витратами [2].

Застосування документації у сфері транспортної логістики відбувається через чинні правила реалізації перевезень у сфері транспортної логістики реалізується Статутом залізниць, автомобільного транспорту, внутрішнього водного, і навіть актуальним Кодексом торгового мореплавання.

В обов'язковому порядку укладається спеціальний договір між представниками відправника та перевізника, в рамках якого передбачено обов'язок виконання доставки до зазначеного пункту у строго регламентовані строки, підтримується оплата перевезення за узгодженим заздалегідь тарифом. Виконання перевезення передбачає наявність низки основних документів [3]:

- товарно-транспортна накладна;
- профільна довіреність на виконання перевезення;
- зведені відомості;
- накладна на перевезення вантажу;
- рахунок-фактура із боку постачальника.

Допускається застосування інших документів, залежно від обраного транспортного засобу.

Висновки

Транспортна логістика прагне доставити потрібний вантаж у потрібне місце, у потрібний час, у необхідній кількості, потрібної якості, і при цьому з мінімальними витратами. На перевезення вантажів витрачаються час і гроші, отже транспортна логістика має бути налаштованою на отримання вигоди у фінансовому плані. Крім того, Управління якістю в системі транспортної логістики – це один з аспектів виконання загальної функції управління якістю, яка визначає політику, цілі та відповідальність у системі транспортної логістики, що здійснюється за допомогою таких засобів, як планування якості надання транспортних послуг, оперативне управління якістю надання транспортних послуг, забезпечення якості та поліпшення якості логістичних операцій в рамках загальної системи управління якістю на підприємстві. Щодо перспектив розвитку транспортної логістики [4], то вони полягають не лише в оптимізації швидкості транспортування, але й і в оптимізації системи загального управління якістю в діяльності транспортних компаній.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Транспортна логістика. pidru4niki.com: веб-сайт. URL: https://pidru4niki.com/18800413/ekonomika/transportna_logistika (дата звернення: 17.11.2021)
2. Транспортная логистика. Axelot: веб-сайт. URL: https://www.axelot.ru/knowhow/press/detail_48008/ (дата звернення: 18.11.2021)
3. Транспортная логистика — что это такое, основные понятия, задачи и особенности + советы по выбору транспортной компании. Как зарабатывать.РУ: веб-сайт. URL: <https://kakzarabativat.ru/soveti/transportnaya-logistika/> (дата звернення: 18.11.2021)
4. Чимош К. С. Генезис понятия "транспортна логістика". *Агросвіт*. 2020. № 17-18. С. 119–122. DOI: 10.32702/2306-6792.2020.17-18.119

Нікіфорова Лілія Олександрівна - к.е.н., доцент каф. ЕПВМ, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця. e-mail: nikiforova@vntu.edu.ua

Nikiforova Liliia Oleksandrivna – Ph.D. (Econ.), Associate Professor, Associate Professor of Business Economics and Production Management, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsa. e-mail: nikiforova@vntu.edu.ua

Старжинський Валерій Юрійович – студент групи ІАКІТ-21м, факультет комп'ютерних систем та автоматизації, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: 3372292@gmail.com

Valeriy Starzhinskii - student group ІАКІТ-21m, faculty of computer systems and automation, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: 3372292@gmail.com